

INŠTITUT ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

Metelkova 6, 1000 Ljubljana
Tel. (01) 4397 460; GSM 041 725 991
Faks (01) 4397 105
anamarija.slabe@itr.si
www.itr.si

G. Janez Podobnik, minister
Ministrstvo za okolje in prostor
Dunajska 48
1000 Ljubljana

Ljubljana, 5.2.2007

Zadeva: Prispevek k srečanju Sveta ministrov za okolje 20.2.2007: prepoved gojenja gensko spremenjene (GS) koruze na Madžarskem in odobritev gojenja GS krompirja

Spoštovani gospod minister Janez Podobnik!

Slovenske okoljske, kmetijske in potrošniške organizacije, pa tudi slovenska javnost, z velikim zanimanjem in zaskrbljenostjo spremljamo dogajanje na področju rabe gensko spremenjenih organizmov v kmetijstvu in pojavih nezaželenega onesnaževanja živil in krme z GSO.

S svojo dejavnostjo smo pokazali, kakšno je naše mnenje glede rabe GSO v Sloveniji in tudi nasploh; mnoge od podpisanih organizaciji smo konstruktivno sodelovale pri pripravi predloga zakona o soobstoju GS rastlin z ostalimi kmetijskimi rastlinami, konec novembra pa smo vas kot ministra, pristojnega za ravnanje z GSO, pozvali, da sprejmete začasno prepoved gojenja GS rastlin v Sloveniji, dokler ta zakon ne stopi v veljavo. Kot veste, je svojo podporo naši zahtevi pisno izrazilo tudi ministrstvo za kmetijstvo.

V tem dopisu vam želimo predstaviti naše poglede na eno od tem, ki je na dnevnem redu bližajočega Sveta EU za okolje. Prosimo vas, da naša stališča in predloge upoštevate pri posvetovanju z ministroma za kmetijstvo in za zdravje, v končnih pripravah na uradni ravni ter na samem srečanju. Naša stališča odražajo zaskrbljenost slovenskih nevladnih organizacij in velikega dela javnosti, skladna pa so tudi z mnenjem evropskih okoljskih organizacij oziroma njihove krovne organizacije EEB.

Naj poudarimo, da podpisniki tega dopisa pričakujemo, da bo Slovenija v Svetu ministrov zastopala stališča, ki so v dobro njenih državljanov in sodržavljanov Evrope, in ne dvomimo, da nas v tem podpira tudi javnost. Poudarjamo, da v primeru odločanja o rabi GSO v kmetijstvu ne gre le za sprejemanje tehničnih ali strokovnih odločitev (kjer sicer argumenti, ki jih navajamo v nadaljevanju, nedvoumno podpirajo naše zahteve), temveč glasovanje odraža tudi politično odločitev države – in tu v primeru Slovenije ne bi smelo biti dvomov.

GSO: prepoved gojenja gensko spremenjene (GS) koruze na Madžarskem in odobritev gojenja sorte GS krompirja

V decembru 2006 ste ministri na zasedanju Sveta preprečili vmešavanje Evropske komisije v odločitev Avstrije glede prepovedi določenih GS rastlin. Tokrat se bo Svet ministrov moral odločiti glede poskusa Komisije za pritisk na Madžarsko, da bi ta preklicala svojo nacionalno varnostno klavzulo proti uporabi GS koruze MON810, torej istega tipa koruze, ki ste ga obravnavali decembra v primeru Avstrije.

Poleg tega vam Komisija predlaga tudi odobritev GS kultivarja krompirja, ne da bi pred tem počakali na sprejem obvezujočih pravil o soobstoju na ravni EU, s katerimi bi lahko preprečili gensko kontaminacijo konvencionalnih in ekoloških posevkov oz. pridelkov.

Zato vas pozivamo, da:

- *zavrnete – v skladu z odločitvijo glede avstrijske prepoved GS koruze MON810, ki je bila sprejeta na zadnjem srečanju Sveta ministrov v decembru 2006 – predlog EU Komisije, ki zahteva od Madžarske, da prekliče svojo nacionalno varnostno klavzulo;*
- *ne odobrite za gojenje nobene GS rastline, dokler v EU ne bodo sprejeta obvezujoča in stroga pravila glede soobstoja GS rastlin s konvencionalnimi in ekološkimi rastlinami.*

V prilogi navajamo podrobnejša pojasnila.

Prosimo za odgovor in vas lepo pozdravljamo!

S spoštovanjem,

Anamarija Slabe,
strokovni vodja ITR

v imenu podpisnikov:

Inštitut za trajnostni razvoj

Botanično društvo Slovenije

Focus društvo za sonaraven razvoj

Umanotera, slovenska fundacija za trajnostni razvoj

Zveza združenj ekoloških kmetov Slovenije – Zveza BIODAR

Združenje ekoloških kmetov osrednje Slovenije

Zveza društev za biološko-dinamično gospodarjenje »AJDA - DEMETER« Slovenija

Društvo za biološko-dinamično gospodarjenje AJDA SOSTRO

Društvo za biološko-dinamično gospodarjenje AJDA DOLENJSKA

Društvo za biološko-dinamično gospodarjenje AJDA DOMŽALE

Društvo za biološko-dinamično gospodarjenje AJDA GORIŠKA

Društvo za biološko-dinamično gospodarjenje AJDA KOROŠKA

Društvo za biološko-dinamično gospodarjenje AJDA PREKMURJE

Ognjič, društvo za naravno in kvalitetno življenje

Projekt "Skupaj za zdravje človeka in narave"

Društvo za biološko-dinamično gospodarjenje AJDA Posočje

Društvo za biološko-dinamično gospodarjenje AJDA Gorenjska

Demeter, Zavod za biološko dinamično gospodarjenje

V vednost:

- g. Andrej Bručan, minister, Ministrstvo za zdravje
- g. Guido Mravljak, državni sekretar, MKGP
- ga. Bety Breznik, direktorica Direktorata za varno hrano, MKGP

Priloga

Pojasnila v zvezi s točko dnevnega reda Sveta za okolje 20. februarja 2007 o MADŽARSKI PREPOVEDI GOJENJA GS KORUZE MON810 IN PREDLOGU EVROPSKE KOMISIJE ZA ODOBRITEV GOJENJA GS KROMPIRJA

A. Predlog Evropske komisije za razveljavitev madžarske varnostne klavzule 2001/18 za GS Koruzo MON810

Izražamo popolno podporo varnostni klavzuli, ki jo je sprejela Madžarska v januarju 2005 in se nanaša na GS koruzo MON810, ker je bila slednja odobrena v skladu s staro zakonodajo (Uredba 90/220/EEC), ki ni zahtevala nobenih obvez za temeljito oceno tveganj za okolje.

Ob izvorni oceni tveganj leta 1998 so bila prezrta nova znanstvena spoznanja. Od takrat dalje so številne nove študije o Bt koruzi pokazale potencialno škodljive posledice. Odobritev je prezrla posebnosti madžarskih ekosistemov, saj Madžarska ni bila vključena v oceno tveganj za okolje, ki je bila izvedena v času izvorne odobritve MON810.

Predlog Komisije za odločitev Sveta ministrov, ki zahteva od Madžarske, da prekliče svojo varnostno klavzulo, je narejen na osnovi znanstvenega mnenja EFSA, pri katerem pa ni bila izpeljana natančna ocena tveganj. Ob tem bi morali upoštevati tudi, da je bilo mnenje EFSA podano (v marcu 2006) brez upoštevanja ukrepov sprejetih (v aprilu 2006) s strani Komisije za izboljšanje znanstvene skladnosti in preglednosti za odločitve glede GSO.

Glede na navedena dejstva vas pozivamo, da na Svetu ministrov zavrnete – skladno z odločitvijo glede avstrijske prepovedi GS koruze MON810, ki je bila sprejeta na predhodnem srečanju Sveta ministrov v decembru 2006 – predlog Komisije, ki od Madžarske zahteva preklic svoje nacionalne varnostne klavzule.

B. Predlog Evropske komisije za komercialno gojenje GS krompirja EH92-257-1

Zelo smo zaskrbljeni zaradi možne genske kontaminacije slovenskih (in evropskih) sort krompirja, ki bi nastale z gojenjem GS krompirja, z ogromno škodo tako za okolje kot za industrijo krompirja. To je v osmih letih prvi poskus za odobritev gensko spremenjenih rastlin namenjenih gojenju, še preden bi na ravni EU imeli na voljo obvezujoča pravila o soobstoju, s katerimi bi lahko preprečili gensko kontaminacijo konvencionalnih in ekoloških posevkov oz. pridelkov.

Krompir je bil gensko spremenjen v podjetju BASF z namenom povečati vsebnost amilopektina, ki se uporablja pri izdelavi škroba za industrijsko rabo, kakršna je npr. izdelava papirja. Če bi bil ta kultivar krompirja odobren za gojenje, bi ga lahko začeli gojiti, še preden bi bil avtoriziran za človeško prehrano, kljub temu da BASF priznava, da ne more preprečiti njegovega vstopa v človeško prehransko verigo.

Zato vas pozivamo, da zavrnete predlog Komisije, ker:

- *ne bi smeli odobriti gojenja nobene GS rastline, vse dokler ne bodo vzpostavljena obvezujoča in stroga pravila glede soobstoja GS rastlin s konvencionalnimi in ekološkimi posevki; in*
- *v primeru, da obstaja možnost vstopa GS rastline v prehransko verigo, te rastline ne bi smeli odobriti za industrijsko rabo, preden ni bila avtorizirana za človeško prehrano. Le tako je namreč možno preprečiti kakršnokoli tveganje zaradi vstopa te rastline (v tem primeru GS krompirja) v prehransko verigo.*